

Arvsfondens kontaktuppgifter

Telefon 08-7000 800
E-post registrator@arvsfonden.se
Webb www.arvsfonden.se

Årsrapporten med bilagor skickas till

Kammarkollegiet
Arvsfondsdelegationsenheten
Box 2218
103 15 Stockholm

Årsrapport med projektplan

- Rapporten består av två delar. Del 1 är en redovisning av projektets senaste år. Del 2 är en projektplan för det närmast kommande projektåret.
- Om ni ska redovisa det sista året av projektet ska ni inte redovisa på denna blankett. Då ska ni istället använda blanketten *Slutrapport* som finns att ladda ned från www.arvsfonden.se.
- Skriv gärna kortfattat. Årsrapporten med projektplan får vara max 20 sidor lång.
- För information om hur du skickar in din årsrapport med projektplan och vad du ska skicka med, se slutet av detta dokument.

Om Arvsfonden

Målgrupper

Arvsfonden finns till för tre målgrupper:

1. barn
2. ungdomar
3. personer med funktionsnedsättning

Kriterier

Arvsfonden har tre kriterier som ska uppfyllas i alla projekt:

1. Idén ska vara nyskapande och utvecklande
Det kan till exempel handla om att testa en ny metod, anpassa en verksamhet efter en ny målgrupp eller att starta en helt ny verksamhet.
2. Målgruppen ska vara delaktig
Ett arvsfondsprojekt genomförs med och av målgruppen. Det är målgruppens behov som ska styra verksamheten.
3. Det ska finnas en plan för överlevnad
Det är viktigt att skapa förutsättningar för att projektets erfarenheter och resultat ska kunna leva vidare när finansieringen från Arvsfonden upphör. Det kan till exempel handla om en ny verksamhet, ny kunskap som sprids eller en ny arbetsmetod som fortsätter att användas.

Demokratiska värderingar

Utöver de övergripande kraven ovan måste verksamheter som får stöd ur Arvsfonden vila på demokratisk grund. Med det menar vi att den sökande organisationens verksamhet och verksamheten i projektet inte får strida mot följande värderingar:

Lika rättigheter och möjligheter

Alla människor ska ha lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller

könsuttryck, etnisk och social tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsförmåga, sexuell läggning eller ålder.

Delaktighet och inflytande

Möjligheter för alla i projektet att ha insyn i och kunna påverka verksamheten. Det kan till exempel handla om att kunna göra sin röst hörd och bli lyssnad på.

Inkludering

Aktivt arbete för att var och en ska känna sig välkommen och kunna bidra och delta i verksamheten. Inkludering innebär ett arbete för både fysisk och social tillgänglighet, det vill säga att alla ska kunna ta sig in i och vara på de platser där verksamheten bedrivs och att alla ska kunna ta del av projektets information och kommunikation.

1. Målgrupper

Beskriv projektets huvudsakliga målgrupp/målgrupper.

Skriv här

Målgrupperna är enligt ansökan:

1. Enskilda människor med funktionsnedsättning (över 25 år) som känner sig negativt särbehandlade
2. Förtroendevalda och kanslipersonal hos funktionshinderorganisationer och andra människorättsorganisationer som möter personer med funktionsnedsättning som blivit diskriminerade
3. Jurister och juridikstuderande som i sitt yrke möter personer med funktionsnedsättning vars mänskliga rättigheter kränkts.

Dessa målgrupper har inte förändrats. Tilläggas kan att det långsiktiga syftet för projektet är att förbättra livsvillkoren för alla personer med funktionsnedsättning. Det sker genom att rättsprocesser mot diskriminering drivs som skapar rättspraxis och därmed medvetenhet i samhället om vilka hinder som behöver avlägsnas för full delaktighet och jämlikhet. När jämlikhet mellan personer med och utan funktionsnedsättning uppnås kommer det alla människor till del, eftersom klyftorna minskar och vissa inte längre sätts på undantag i samhället.

2. Genomförande

Vilka resultat har ni uppnått i förhållande till de mål som sattes upp för det senaste projektåret?

Skriv här

Projektet Med lagen som verktyg (i dagligt tal Lagen som verktyg) höjer medvetenheten och kompetensen om diskriminering som har samband med funktionsnedsättning inom funktionshinderrörelsen, juristkåren och juridikstuderande. Projektet bidrar på så sätt till att utveckla svensk rättspraxis med nationella och internationella styrdokument – som FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning - som utgångspunkt.

Mål 1: Ge gratis information och rådgivning till enskilda angående deras rättigheter och möjligheter till upprättelse vid negativ särbehandling

Den allmänna rådgivningen har haft telefontid två timmar i veckan, men även tagit emot samtal andra tider. Det kommer i snitt något samtal och mail varje vecka. Ämnena som tas upp dokumenteras (utan personuppgifter) och har bl a handlat om bristande stöd i skolan och bristande tillgänglighet vid exempelvis arbetsförmedling, postombud, seniorboende, förskola, konferensanläggning och hos myndigheter. Många frågor handlar om lagar och regler – t ex föräldrabalken, handikappersättning, aktivitetssättning eller intersektionalitet. Frågor om hälso- och sjukvård, stödboende och tolktjänster har också förekommit. Tillsammans med föreningen Med lagen som verktyg har tre mycket uppskattade seminarier hållits under år 2 då enskilda fått lyfta upplevelser av diskriminering och fått råd av projektets jurister och andra inbjudna gäster. Även vid andra möten och seminarier där målgruppen är delaktig kommer frågor upp som besvaras av projektets jurister.

Mål 2: Förmedla kontakt mellan enskilda personer med funktionsnedsättning och utomstående jurister som åtar sig rättsfall på pro bono-bas under samordning av den planerade verksamheten

Till projektkansliet kommer enskildas fall via Anmälningstjänsten, via projektet seminarier och möten samt telefon (och mail-)rådgivningen. Vidareslussningen av fall där personen behöver personligt rättsstöd sker till föreningen Med lagen som verktyg. Där kan medlemmarna i vissa fall – beroende på resurser - få sina fall utredda och erbjudas kontakt med jurist genom det rättsnätverk av jurister och advokater som administreras av den medsökande organisationen Apply Human Rights. Att projektet inte har resurser till att driva rättsprocesser har lett till att flera fall inte fått den utredning de behövt, inte fått tillgång till ombud och därmed inte sitt fall rättsligt prövat. Det visar tydligt på behovet av en finansierad processverksamhet som kan träda in där samhällets institutionella skydd inte räcker.

Mål 3: Öka, samla och sprida juridisk expertis om funktionshinderdiskriminering och dess bekämpning med hjälp av nyhetsbrev, online-guider med tips och råd, analyser, utbildningar, seminarier och föredrag

Online-guider om diskriminering

Projektets arbete med samling och spridning av juridisk kunskap om funktionsdiskriminering har tagit fart under år 2. Guiden för enskilda personer innehåller en samlad beskrivning av diskrimineringsskyddet, både enligt svensk och internationell rätt. För målgruppen jurister och funktionshinderorganisationer har en guide om hur civilsamhället kan agera rättsligt

färdigställt under år 2. Mycket arbete har lagts ner på att få alla uppgifter korrekta juridiskt och hjälp har när så krävts inhämtats från kunniga jurister och forskare.

Referensbibliotek och faktabas online

På hemsidan har lagar, domar, utredningar och rapporter publicerats. En sammanställning och beskrivning av befintliga rättsfall om diskriminering som har samband med funktionsnedsättning har publicerats on-line. Här finns de allra flesta svenska och några internationella rättsfall på området. Beskrivningarna redogör för händelsen, processen och domskälen. Sammanställningen har en klickbar innehållsförteckning och är uppdelad efter typ av domstol. Pågående fall finns också med, liksom en hel del förlikningar.

Erfarenhetsutbyte och seminarier

Under år 2 genomfördes planerade seminarier med jurister verksamma på funktionshinder- och andra MR-områden. De planerade vår- och höstkonferenserna genomfördes i och med en Anmälningsskola den 2 juni med ett tiotal deltagare och ett seminarium under MR-dagarna i Jönköping med ett 50-tal deltagare. De planerade fem regionala mötena i samverkan med lokala antidiskrimineringsbyråer (ADBer) genomfördes, men blev fyra. De hölls i Stockholm (21 april), Örebro (29 maj), Malmö (4 oktober) och Göteborg (25 oktober) med möjlighet för alla ADB:er att delta. Planen att ADB:erna i sin tur skulle bjuda in regionala och lokala funktionshinderorganisationer uppfylldes i och med seminarier riktade till civilsamhället, framför allt lokala funktionshindersföreningar, men också antidiskrimineringsbyråernas styrelser och andra intresserade. Dessa seminarier hölls i Örebro 29 maj, Stockholm 18 oktober, Luleå 21 november och Umeå 22 november. Detta skedde i samverkan med Myndigheten för delaktighets utbildningssatsning om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och ledde även till arbete med en informationsfilm och en "kortlek" med fiktiva vardagsberättelser utifrån konventionens 30 första artiklar. Dessa berättelser, som skrevs av projektets praktikant, har varit uppskattade och efterfrågade som ett pedagogiskt material för att förstå rättigheterna i Funktionsrättskonventionen.

Skräddarsydda föredrag och utbildningar

Projektet erbjuder skräddarsydda föredrag och utbildningar till olika grupper. Den 28 mars medverkade Ola Linder med en workshop på en konferens om bostadsdiskriminering, ordnad av Malmö mot diskriminering och den 13 maj höll han en workshop om diskrimineringslagen på Astma- och allergiförbundet riksträff. Den 18 november höll projektets båda jurister en föreläsning i Göteborg för Sverige ledarhundsförare om diskriminering och rättsläget för ledarhundsförare. Dessa tillfällen har varit mycket uppskattade och det har funnits utrymme att ta upp verkliga och tänkta fall till diskussionen med projektets jurister. Inte minst visar det på behovet av sådan kunskap inom funktionshinderrörelsen. Utbildningstillfällena är också en bas för marknadsföring av projektets föreläsningar och workshops.

Samarbete med juridiska institutioner

Samarbetet med juridiska institutionen på Stockholms universitet har fortsatt genom specialkursen Equality Law där Paul Lappalainen (som under hösten hade konsultuppdrag

för projektet) undervisat och via intervju med kursföreståndaren Laura Carlsson. Kontakter har även hållits med Uppsala universitet, dels den juridiska fakulteten, men också med universitets allmänna tillgänglighetsarbete som beskrivits på hemsidan.

Mål 4: Erbjuder praktikplatser till juridikstuderande och andra med relevant bakgrund.

Under år 2 gjorde juriststuderande Maria Chöler sin praktik inom projektet. Projektledaren har handlett och projektet har haft god nytta av hennes examensuppsats inom projektets arbetsområde bristande tillgänglighet. Praktikanten har också bidragit med ingående juridiska analyser av omdiskuterade lagrum, som varaktighetens betydelse och vad "lag och annan författning" innebär i diskrimineringslagens bestämmelse om bristande tillgänglighet.

3. Metod och aktiviteter

Vilka aktiviteter har genomförts under året?

Beskriv kortfattat hur ni har genomfört aktiviteterna.

Skriv här

Gediget och fräscht kompetensbygge

Projektets huvudinriktning är att samla och skapa kunskap om diskriminering som har samband med funktionsnedsättning. På hemsidan publiceras varje månad en större intervju med någon jurist med intressanta åsikter inom området. Tre uppsatser inom området har publicerats, varav en från projektets praktikant. En ung gästskribent har skrivit om ungdomars syn på diskriminering och ett debattinlägg har publicerats. Så mycket interaktivitet på hemsidan har det inte varit, men däremot är antalet läsare långt över målsättningen.

Rättsutvecklingen granskas närgånget

De rättsprocesser som är relevanta för projektet följs mycket noga, till exempel genom att projektet närvarat vid huvudförhandlingar och analyserat rättsprocesserna i detalj. Lagen som verktyg är ofta bland de första att rapportera om nyheter på området, som vid domen i fallet DO mot Södertörns högskola i Arbetsdomstolen och vid Högsta domstolens beslut i fallet DHR mot Region Gävleborg. Även fall som avslutats av DO och som är intressanta har analyserats, t ex om IT-tillgänglighet. Det gäller också förlikningar där vi skrivit så mycket vi haft tillstånd till av parterna. Eftersom många anmälningar till Anmälningstjänsten gäller ledarhundsförare har en juridisk analys gjorts av det ämnet.

Ömsesidigt erfarenhetsutbyte och interaktiva möten

Inriktningen på seminarier och möten har varit erfarenhetsutbyte där målgruppen har fått möjlighet att styra och lyfta sina frågeställningar. Det är också ett sätt för projektet att "fånga" upp fall av diskriminering. Projektet ser värdet av ömsesidigt utbyte av erfarenheter och kunskap med våra målgrupper kring försvaret av mänskliga rättigheter. Lagen som verktyg bidrar med sin kunskap om det senaste inom rättspraxis och analys av aktuella rättsfall - något som inte minst målgruppen jurister uttryckt uppskattning för - men målgruppernas medverkan och inspel krävs också för att ett budskap ska landa. Vi märker att föreställningen om lagar som något "automatiskt" är utbredd i Sverige och att behovet av kompetensutveckling i civilsamhället här är stort.

Nätverk, förankring och samarbete

Nätverk för ömsesidigt informations- och erfarenhetsutbyte har i första hand byggts tillsammans med "systerprojektet" Från snack till verkstad, bland annat genom gemensamt referensgruppsmöte. Genom den medsökande organisationen Apply Human Rights har projektet kontakt med ett nätverk av jurister som intresserar sig för våra frågor. Inte minst utgör de jurister som arbetar inom funktionshinderrörelsen och de kontakter vi byggt upp med antidiskrimineringsbyråerna ett viktigt nätverk, liksom forskare och aktivister som intervjuats eller haft kontakt via Anmälningstjänsten. Projektets jurister deltog i början av december på en konferens i Ystad om civilsamhällets strategiska processföring och viktiga praktiska processuella frågor.

Hur har ni arbetat för att främja jämställdhet, tillgänglighet och mångfald?

Skriv här

Vi anstränger oss för att föregå med gott exempel och framförallt erbjuda möten och tjänster som är tillgängliga för alla. Möten och aktiviteter hålls i lokaler som är tillgängliga för personer med rullstol och vi försäkrar oss alltid om att det finns hörslinga. Vi tar även hänsyn till sådant som doftöverkänslighet och har ett par tillfällen låtit stänga ner trådlösa nätverk på grund av elöverkänslighet. Teckenspråkstolk anlitas när detta är påkallat. Filmer som vi lägger upp har undertext. Kognitiv och kommunikativ tillgänglighet kan det vara en utmaning när det gäller juridik, men vi arbetar även med dessa frågor och har bland annat fört samtal med Studieförbundet vuxenskolan kring tillgängliggörande av lagar och juridiska ämnen.

Vi checkar av jämställdheten och den etniska mångfalden när vi exempelvis anlitar föreläsare till konferenser och andra events. Projektet diskuterar kontinuerligt dessa frågor med ILI:s andra projekt Disabled Refugees Welcome. Independent Living institute är i sig en arbetsplats med stor mångfald. Alla världsdelar är representerade på (det lilla) kontoret.

Vad har fungerat bra i projektet och vad har fungerat mindre bra?

Hur har ni hanterat det som har varit mindre bra?

Skriv här

Projektets huvudsakliga verksamhet med informationsarbete via hemsidan och olika seminarier har fungerat mycket bra. Det finns ett intresse för frågor om diskriminering inom delar av funktionshinderrörelsen. Responsen på möten och seminarier har också varit bra. Det finns ett tydligt behov av rådgivning och stöd i rättsliga frågor hos målgruppen. Särskilt konceptet "anmälningsskola" är något som skulle behöva utvecklas eftersom många upplever att det är svårt att formulera en anmälan och veta vad som behöver finnas med (rekvisiten osv). Det är sedan tidsödande och resurskrävande att driva rättsprocess. Det kan vara svårt att vara inspirerande och uppmuntrande när verkligheten är så omständlig.

Responsen bland målgruppen jurister har varit god, men det är en utmaning att nå ut till de som inte redan är "frälsta". Området är inte centralt på juristutbildningar och bland jurister i allmänhet, och behöver därför ibland introduceras från grunden. Det finns även de jurister som berörs av frågorna men ändå är svåra att nå, till exempel inom fackbunden.

Samordning med andra aktörer har fungerat mycket bra, särskilt med "systerprojektet" Från snack till verkstad. Projektteamet har samarbetat väl och sammansättningen med projektledare/kommunikatör, jurist och juristpraktikant har kompletterat varandra väl. Omstruktureringen – där bl a projektledare byttes – gick så gott som smärtfritt. En medarbetare har dock varit långtidssjukskriven och det har givetvis drabbat projektet negativt, men lösts genom att praktikanten kunde fortsätta som vikarie efter praktiktidens slut.

Har ni behövt göra förändringar i projektet jämfört med senaste årets projektplan?

Beskriv i så fall vilka förändringar ni gjort och hur de genomförts.

Skriv här

Vad gäller aktivitetsmål har det mesta genomförts enligt plan, som redovisats ovan, men den planerade enkätundersökningen ut mot företag som ursprungligen låg under år 2 har skjutits fram till år 3.

Den ambitiösa planen med olika rättsnätverk och referensgrupp har i praktiken inte kunnat genomföras fullt ut, eftersom många av de involverade inte hinner prioritera möten och andra aktiviteter. De har dock varit aktiva och stöttande på andra sätt. Vi löste detta delvis genom att samarbeta närmare med projektet Från snack till verkstad. Den 26 september hade de båda projekten ett gemensamt referensgruppsmöte som gav mycket mer än om varje projekt haft det för sig. Delvis satt samma personer i våra referensgrupper och planen blev att fortsätta med denna ordning medan projektet Från snack till verkstad pågår (till nov 2018).

4. Målgruppens delaktighet

Hur har ni nått målgruppen?

Finns det några grupper som har varit svårare att nå och hur har ni i så fall hanterat det?

Skriv här

Enskilda personer som utsätts för diskriminering har nåtts genom kontakt med föreningar och organisationer, bland annat samarbetsorgan på lokal och regional nivå. Projektets medsökande organisationer har varit till stor hjälp för att nå målgruppen. Även sociala medier och grupper på dessa har varit ett sätt att nå ut, så även Anmälningstjänsten som är väl etablerad sedan många år.

Funktionshinderorganisationer nås genom etablerade kontakter hos Independent Living Institute men också genom att delta vid möten och konferenser – och där bygga förtroende för projektets kompetens. Lagen som verktyg medverkade även i Almedalen den 4 juli med ett lunchseminarium och ledde korta (15 min) utfrågningar i Funktionsrätt Sveriges tält. Även om "alla" rör sig i Almedalen är en upplevelse att det är ett bra sätt att nå funktionshinderrörelsen.

Projektets jurister (inklusive tidigare projektledaren) har kunnat sprida kunskap i sina nätverk. Projektets debattartiklar på Dagens juridik har gett eko i juristvärlden och även nya kontakter. De mer "specialintresserade" juristerna inom funktionshinderfrågor nåddes bl a vid Från snack till verkstads sommarskola om funktionshinder och mänskliga rättigheter, där projektet den 25 augusti höll ett seminarium om juridiken kring bristande tillgänglighet.

Det finns också jurister som inte anser sig behöva ta del av vår kompetens eller inte prioriterar deltagande. Vad projektet gör är att sätta frågor om diskriminering på den juridiska dagordningen, men den processen tar längre tid än tre år.

Hur har målgruppen varit delaktig i projektets genomförande under året?

Vilka roller har målgruppen haft i projektet?

Skriv här

Enskilda med funktionsnedsättning läser och interagerar med det material vi producerar, ställer frågor till projektets rådgivning och deltar vid seminarier som exempelvis Anmälningsskolan 2 juni 2017. Projektet verkar i en väl fungerande kedja där enskilda anmäler sina upplevelser av diskriminering till Anmälningstjänsten och ärenden som specifikt kan leda till rättsprocess slussas vidare till föreningen Med lagen som verktyg.

Funktionshinderorganisationer har deltagit vid seminarier och andra utåtriktade aktiviteter. Ett närmare samarbete sker med vissa förbund som driver rättsfall och önskar vägledning och kunskap om strategisk processföring.

Juriststuderande och anställda jurister inom funktionshinderrörelsen har deltagit vid seminarier och möten. Andra jurister har medverkat genom intervjuer, erfarenhetsutbyte och vägledning. Inte minst har juristerna inom projektets olika referensgrupper varit behjälpliga med läsning och expertutlåtanden av våra artiklar och texter. Det är en garant för kvaliteten i materialet.

5. Samarbeten

Vilka organisationer har ni samarbetat med under året?

Vilka roller har de haft i projektet?

Skriv här

Under år 2 hölls enskilda möten med styrgruppen (de medsökande organisationerna) och kontakter har etablerats med ytterligare organisationer för att sondera diskrimineringsärenden och diskutera intressepolitiska och utbildningsmässiga samarbeten. Myndigheten för delaktighet har deltagit i referensgruppsmöte och även varit samarbetspart i informationssatsningen om Funktionsrättskonventionen.

Ett nära samarbete har skett med arvsfondsprojektet Från snack till verkstad med gemensamma planeringsmöten och referensgruppsmöte. I utbildningssatsningen inom Myndigheten för delaktighets uppdrag planerade vi och genomförde seminarierna tillsammans. Detta kunskapsutbyte har varit mycket värdefullt och våra respektive material hänvisar till varandra.

I och med projektets kompetens inom strategisk processföring uppstår kontakt med flera funktionshinderförbund. Projektet har föreläst och haft enskilda möten. Det har varit viktigt för projektet att fånga in vilka problemområden inom diskriminering som förbunden upplever och arbetar med. Under år 3 kommer vi bygga starkare nätverk med intresserade funktionshinderförbund. Även de lokala samarbetsorganen på kommunal nivå blir allt intressantare med tanke på de kommunala byggnadsnämndernas tillsynsansvar (en fråga vi granskar).

Inom den rättighetsinriktade delen av civilsamhället har vi byggt nätverk. Särskilt gäller detta med landets antidiskrimineringsbyråer. Dessa arbetar på olika sätt och vi har haft mest samarbete med de som driver rättsfall och har flera jurister anställda. Malmö mot diskriminering är den byrå som driver flest processer och som vi haft mest dialog med. De rör sig om samarbete med konferenser men också dialog gällande enskilda fall. I samband med utbildningsturnén hade vi nära samarbete med Byrån för lika rättigheter, ADB Stockholm syd, ADB Uppsala, Örebro rättighetscenter, Rättighetscentrum i Dalarna, Byrån mot diskriminering i Östergötland, Diskrimineringsbyrån Humanitas i Eskilstuna/Västerås, ADB Helsingborg, Göteborgs rättighetscenter, ADB Trollhättan, Norrbottens och Västerbottens rättighetscentrum.

Det har också varit viktigt att dra lärdom av näraliggande Arvsfondsprojekt som avslutats under året. Det är en väg att koppla samman, ta tillvara och vidareutveckla den kompetens som byggs upp av olika projekt. De vi träffade under 2017 var:

- **Din rätt** som drivits av NSPH:s (Nationell samverkan för psykisk hälsa) om diskriminering pga psykisk ohälsa. Projektet har producerat ett studiematerial och en kompass för rättigheter vid psykisk ohälsa.
- **Funkisprojektet** har drivits av RFSL och handlat om normkritiska utbildningsinsatser, bl a inom LSS-verksamheter och inom funktionshindersorganisationer. HBTQ-hänget har inkluderat personer med kognitiv och intellektuell funktionsnedsättning.
- **Inlåst men inte utan rättigheter** som drivits av RSMH:s och Civil Rights Defenders och där en jurist utrett frågor om tvångsvård av personer med psykisk funktionsnedsättning.

Genom Independent Living Institutes internationella verksamhet har vi goda kontakter runt om i världen, som delvis faller utanför denna beskrivning. Nämnas kan ändå att vi deltog i

ett rundabordssamtal om implementeringen av Funktionsrättskonventionen på Raoul Wallenberg-institutet i Lund den 6 mars. Kontakt och erfarenhetsutbyte har därefter fortsatt med RWI, samt Civil Rights Defenders.

Finns det några planerade samarbeten som inte blivit av? Om ja, förklara varför.

Skriv här

I planen nämns möjliga samarbeten med Riksteatern som inte blivit av, även om kontakten fortsätter.

6. Överlevnad

Vad har ni gjort för att skapa förutsättningar för att projektets resultat och erfarenheter ska kunna leva vidare efter projektiden?

Det kan handla om den egna organisationen, samarbetsorganisationerna eller på annat sätt.

Skriv här

Vid ett seminarium om projektets fortlevnad (12 maj 2017) lades ett förslag till ett nytt rättscentrum fram. Förslaget diskuterades i flera omgångar med olika intressenter, men gick inte vidare i denna form. Mötena med medsökande organisationer och andra samarbetsorganisationer har tagit upp överlevnaden på olika sätt. Bland annat har samtal förts med Raoul Wallenberg-institutet om möjliga samarbeten. Independent Living Institute och RWI delar flera arbetsområden när det gäller mänskliga rättigheter och då särskilt rätten till självständighet.

7. Dokumentation och spridning

Hur har ni dokumenterat projektets erfarenheter?

Skriv här

Den offentliga dokumentationen sker på hemsidan, Facebook och Twitter. Vi skriver refererande artiklar om egna aktiviteter och seminarier vi går på. Vissa aktiviteter har filmats och även lagts på ILI:s Youtube-kanal. Vårt tillgänglighetskrav på textning – och att detta tar mycket arbetstid i anspråk – har gjort att inte allt filmmaterial offentliggjorts. Ljudupptagning finns för internt bruk av seminarier som inte filmats. Internt finns minnesanteckningar sparade från projektets alla veckomöten och från i stort sett alla externa möten. När det gäller rådgivningen dokumenteras ämnesområden i en öppen fil, medan personuppgifter behandlas enligt gällande lag.

Hur har ni arbetat med att sprida information, kunskap och erfarenheter från projektet?

Skriv här

Seminarier och möten är en viktig kanal för att etablera personliga kontakter och verkligen mötas och se människors tänkesätt vidgas och förändras. Annars är hemsidan den viktigaste kanalen för spridning av information och erfarenheter till en större publik. I snitt görs ett väl genomarbetat inlägg per vecka på hemsidan. Responsen har varit över förväntan med cirka 10 000 läsare under projektår 2. Effekten är svår att veta, men särskilt intervjuerna har fått mycket beröm för sin resonerande ton kring komplicerade – och för många nya – frågeställningar.

Projektet driver också Facebook-sidan Lagen som verktyg och ett Twitterkonto med samma namn. Facebook används för "dagliga" aktiviteter och events. Vid några tillfällen har inläggen marknadsförts med annonspengar, men med svagt resultat. Twitter används för att sprida artiklar och debattinlägg. De sociala medierna är ett sätt att "dra" läsare till hemsidan som är den centrala kanalen, men alltså inte innehåller allt som sker.

För dem som inte följer det löpande informationsarbetet erbjuds ett nyhetsbrev som under år 2 gick ut med nio nummer. I nyhetsbrevet sammanfattas senaste månadens händelser och publiceringar och en analys av den rättsliga och politiska situationen görs.

En debattartikel, som projektet lade ner mycket arbete i, publicerades den 6 oktober i Dagens juridik tillsammans med Funktionsrätt Sverige, Lika unika, RFSL, Malmö mot diskriminering och Göteborgs rättighetscenter. Projektet har uppmärksamats i artiklar och reportage i tidningarna Lag & avtal, Liv och Läs&skriv.

Ett par trycksaker här tagits fram inom informationsbudgeten. Under projektår 2 producerades en flyer om att anmäla diskriminering och en om de utbildningar projektet erbjuder till försäljning.

För internationella kontakter har en specialistgrupp på LinkedIn bildats. Även ILI:s engelska hemsida independentliving.org används. Översättning av vissa texter till engelska har varit nödvändigt även inom projektet.

8. Projektets omfattning under året

Ange hur många aktiva deltagare som projektet har haft under året. Med aktiva deltagare menas barn, ungdomar och/eller personer med funktionsnedsättning som har inflytande över projektets planering och genomförande och som återkommande/över en längre tid medverkat i projektets aktiviteter.

Skriv här

	Varav andel

Projektets aktiva deltagare	Antal	Pojkar /män	Flickor /kvinnor	Annan köns- kategori
Barn upp till 11 år med eller utan funktionsnedsättning	0	%	%	%
Ungdomar 12–25 år med eller utan funktionsnedsättning	1	0%	100%	%
Personer över 25 år med funktionsnedsättning	40	40%	60%	%
Summa aktiva deltagare	41	40%	60%	%

Ange hur många andra personer ur Arvsfondens målgrupper som nåtts av projektets information, erfarenheter och resultat genom till exempel en enstaka föreläsning, en film, en bok eller liknande.

Skriv här

Projektets hemsida besöktes och användes enligt ILI:s statistik av ca 10.000 personer. Facebooksidan följs av drygt 200 personer, men genom delning har vissa inlägg nått tusentals personer. Twitterkontot följdes av ca 250 personer, men enstaka tweets ses av över 1000 personer. Seminarier för funktionshinderrörelsen har besökts av ca 100 personer ur målgruppen från hela landet. Genom medsökarorganisationerna STIL, RTP, DHR och Funktionsrätt Sverige har vi nått hundratals personer med funktionsnedsättning. Särskilt genom vårt arbete med frågor om bristande stöd i skolan nås indirekt barn med funktionsnedsättning. Genom exempelvis vår unga gästskribent nåddes åtskilliga unga med funktionsnedsättning. Barn och unga utan funktionsnedsättning nås i mindre grad.

Ange hur många andra personer (sekundära målgrupper som exempelvis yrkesgrupper, beslutsfattare, anhöriga, allmänheten) som omfattats av projektet.

Skriv här

Uppskattningsvis har 15-20.000 personer nåtts genom främst hemsidan. Men även medverkan i media och i t ex Almedalen har bidragit till att "Lagen som verktyg" blivit ett begrepp i de kretsar som sysslar med mänskliga rättigheter och med närbesläktade juridiska frågor. Beslutsfattare och allmänhet är inte en av projektets målgrupper, men eftersom det övergripande målet är samhällsförändring på längre sikt (ett samhälle utan diskriminering) finns denna aspekt ständigt närvarande i arbetet. Det intressepolitiska arbetet med inlägg och remissvar är ett utslag av det.

9. Ekonomisk redovisning

Ekonomisk redovisning av projektets kostnader och intäkter för det senaste projektåret görs i Exceldokumentet *Årsrapport ekonomi*, som laddas ned från www.arvsfonden.se.

Kommentera budgetposter där utfallet avviker med minst 20 000 kronor jämfört med projektets beviljade budget. Var beredd på att svara på frågor även om mindre avvikelser.

Skriv här

Projektet har under år 2 arbetat med att nå ut och marknadsföra sina utbildningar. Det kommer att fortsätta under år 3. Handbokens och hemsidans texter om diskrimineringsrätt är nu färdiga och blir en grund för att få ökat förtroende och efterfrågan på utbildningsmarknaden. På så sätt kommer vi under år 3 nå fler inom målgruppen professionella jurister. Att inte försäljningen tagit fart är en förklaring till att resebudgeten för år 2 inte förbrukats. Målgruppen funktionshinderrörelsen har vi haft lättare att nå, men ofta är inte betalningsförmågan så stor, trots erbjudande om rabatterat pris. Det gäller särskilt de mindre föreningar och sammanhang som har ett särskilt intresse för våra frågor. Som projekt har det då varit prioriterat att nå ut och träffa intresserade - även om de inte haft ekonomisk möjlighet att arvoda.

Kommentera eventuell avvikelse som gäller annan finansiering eller egen finansiering respektive ideellt arbetade timmar som projektet haft under det gångna projektåret jämfört med vad som angavs av er i ansökan.

Skriv här

En medarbetare i projektet blev långtidssjukskriven år 2. Delvis har det kompenseras med att juristpraktikanten fortsatte som vikarie och tidigare projektledaren anlitats som konsult. Detta är anledningen till avvikelserna, något som stämts av och godkänts av Arvsfondens handläggare 16 juni 2017.

10. Tids- och aktivitetsplan

Gör en tids- och aktivitetsplan för det nästkommande året. I det fall två projektår återstår ska även det sista årets aktiviteter beskrivas översiktligt.

Tänk på att tids- och aktivitetsplanen ska hänga ihop med budgeten. Om ni önskar kan denna lämnas i en bilaga.

Skriv här

Kunskapsspridning

Grundstommen till projektets informationsmaterial är färdigställt inför år 3. Texterna har samlats i en handbok som enligt önskad fördelning av medel kan layoutas och tryckas under mars-april 2018. Försäljning kan ske till tryckpriset i första hand till personer utanför våra målgrupper. Projektet försöker sälja in delar av materialet till förlag. Kunskapsbanken är en viktig grund i de utbildningar som beskrivs nedan.

Utbildningserbjudande

Inför år 3 har projektet lagt upp ett utbildningserbjudande som presenteras på hemsidan och i en tryckt folder. Information skickas ut via projektets kanaler, via mail och post i vissa fall. Målgruppen är myndigheter, kommuner, företag och funktionshinderorganisationer. De senare erbjuds halva priset. En prislista är upprättad för perioden fram till 30 juni 2018. En marknadsföringsplan är under utarbetande. Fokus i utbildningarna är diskrimineringslagen – vad, vem och hur diskrimineringsskyddet fungerar och särskilt bristande tillgänglighet som blev en diskrimineringsform 2015. Under 2018 sker två lagändringar på området, varför ämnet borde vara aktuellt för fortbildningar. Det är viktigt att känna till vilka krav som ställs på olika aktörer i samhället och hur en skälighetsbedömning görs. Dessa beror på andra lagar – byggnormer, arbetsmiljöregler, upphandlingsregler osv. Kunskap om dessa bestämmelser blir därför en omistlig del av utbildningar om tillgänglighet. Även internationella regleringar som exempelvis Europakonventionen och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är en viktig del av diskrimineringsrätten och kommer naturligt in i utbildningarna. Styrkorna är den kunskapsbas med tusentals anmälningar som finns sedan 1990-talet i Anmälningstjänsten och den spetskompetens som projektet har när det gäller allra senaste rättspraxis. Projektet har även en unik kompetens när det gäller civilsamhällets möjligheter att driva rättsprocesser och givetvis allt som gäller rättsprocesser i allmänhet och diskrimineringsmål i synnerhet. Förslag – och Powerpointbilder – har gjorts på allt från kortare föreläsning till heldagskonferens med interaktiva övningar kring olika rättsfall.

Enkäter och undersökningar

I projektplanen ingår enkät till företag som arbetar med "Corporate Social Responsibility". Projektet har här identifierat lagkravet gällande förebyggande aktiva åtgärder och specifikt området webbtillgänglighet där reglerna skärps 2018. Under våren kommer

undersökningen genomföras i form av enkät (och intervjuer) i ett samarbete med Begripsam AB. Analysen kommer göras fram till augusti 2018. Möjligen kan projektplanens punkt om positiv utmärkelse kopplas till denna undersökning.

Andra områden som identifierats för fördjupad undersökning under år 3 är:

- Juridiken kring rösträtt för personer med funktionsnedsättning
- Bristande stöd och diskriminering i skolan
- Rättssäkerhet hos kommunala byggnadsnämnder
- Juridiken kring upphandling och tillgänglighet
- Tillsyn och aktiva åtgärder – DO mm.

I planen ingår även enkät till jurister och här är de kontakter som under år 2 byggdes upp med Sveriges antidiskrimineringsbyråer en grund att bygga vidare på. Kontakter finns även med juridiska institutioner på universiteten i Stockholm, Umeå och Uppsala. Inte minst är praktikanterna en viktig länk till studenterna.

Seminarier

Istället för ett stort slutseminarium planerar vi ett mindre sammanfattande och framåtsyftande event i februari 2019, till förmån för kortare seminarier på aktuella ämnen, företrädesvis de som vi arbetar med under året. Detta beror på den uppskattning projektet fått från sina målgrupper för de informella tvåtimmarsmöten som hållits i slutet av arbetsdagen och där en intressant dialog och diskussion uppstått. Ett seminarium kommer att genomföras – i samarbete med föreningen Med lagen som verktyg - den 19 mars på det efterfrågade temat normhierarki och fördragskonform tolkning. Under hösten 2018 fortsätter dessa interaktiva fördjupande seminarier för i första hand jurister och juridikstuderande, men också intresserade personer ur målgruppen personer med funktionsnedsättning. Samarbete planeras med det nätverk av jurister som finns inom funktionshinderrörelsen (och som samordnas av förbundsjuristen på Autism- och Aspergerförbundet). Under år 3 kommer även förnyade kontakter tas med jurister inom fackförbunden.

Några förslag på ämnen är:

- Bristande stöd i skolan – prel 30 augusti 2018
- Webbtillgänglighet – prel september
- Upphandling och diskriminering – prel oktober
- Diskriminering i arbetslivet – för fackliga jurister – prel november
- Pro bono – traditioner i olika länder, varför är det viktigt – prel december

Kostnaden för seminarierna bör inte bli särskilt stora eftersom vi inlett samarbete om lokal med i Stockholm centralt belägna organisationer. Det finns också oförbrukade medel som vi ansöker om att få använda för detta ändamål.

Praktikanter

Arbetet med praktikanter har varit mycket lyckat och gett viktiga bidrag till projektet. För år 3 är medlen för praktikanter intecknade i och med tre juridikstuderande som anmält intresse och bokats för olika perioder. Arbetet med att stödja studenter som skriver uppsats

fortsätter också genom att vi föreslår ämnen och bihandler i dessa. Uppsatser som passar inom projektets arbetsområde publiceras på hemsidan med en sammanfattande artikel.

Intressepolitik och aktivism

Projektets kompetens är efterfrågad i den pågående debatten om rätt till rättvisa (engelska: *access to justice*). 2018 är valår och vi är involverade i olika politiska frågor. Vi har under år 2 bidragit till svar på remisser om FN-kommitténs allmänna kommentarer och den svenska utredningen om stärkt diskrimineringskydd. Som projekt vill vi gärna prova nya metoder. En metod för att få fram diskrimineringsfall och skapa bevis är att arbeta med *situation testing*. Samtal förs med Sveriges ledarhundsförare om en sådan aktion och med föreningen Med lagen som verktyg om till exempel Independent living-dagen den 5 maj. Årets lagändringar gällande bristande tillgänglighet – 1 maj och 23 september - föranleder också aktioner. Syftet med sådana aktiviteter är att dra slutsatser om vilka metoder som är effektiva för att driva rättsutvecklingen framåt.

11. Förändringar från ursprunglig plan

Beskriv väsentliga skillnader från ursprunglig ansökan och projektplan som ni vill göra när det till exempel gäller mål, målgrupp, metoder, samarbetsorganisationer.

Skriv här

När projektledaren slutade ansöktes om en ny ordning där en dellösning var ett mindre konsultuppdrag för den tidigare projektledaren. En långtidssjukskrivning har också föranlett att den ursprungliga tjänstefördelningen ändrats och medel används för vikariat.

12. Målgruppens delaktighet

Beskriv målgruppens delaktighet under det kommande projektåret.

Vilka roller kommer målgruppen att ha under projektåret?

Skriv här

Enskilda personer med funktionsnedsättning som utsätts för diskriminering kommer under år 3 ha nytta av våra guider och material. Projektets rådgivning kommer fortsätta, vilket enskilda har nytta av. Medlemmar i funktionshinderorganisationer kommer att ha nytta av våra tjänster inom strategisk processföring. Aktiviteter och utbildning tillsammans med enskilda planeras med flera förbund. Även situation testing planeras med enskilda. Möjligheten att påverka dessa aktiviteter är stor.

Jurister och juridikstuderande kommer att vara delaktiga vid seminarier och kan till viss del påverka ämnesval av dessa. Antidiskrimineringsbyråernas och funktionshinderrörelsens jurister har ett givet intresse, men vi vill också nå advokater och jurister inom andra fack än diskriminering.

13. Överlevnad

Vad ska ni göra för att skapa förutsättningar för att projektets resultat och erfarenheter ska kunna leva vidare efter projekttiden?

Tänk både inom den egna organisationen, samarbetsorganisationerna och på annat sätt.

Skriv här

Projekthuvudmannen Independent Living Institute kommer att driva hemsidan lagensomverktyg.se efter projektets avslutning. Mycket av materialet har lång livslängd och kommer vara användbart under flera års tid. Föreningen Med lagen som verktyg kommer att leva vidare och förhoppningsvis härbärgera mycket av projektets verksamhet – både rådgivning och informationsverksamhet. Anmälningstjänsten kommer också fortsätta vara en väg för anmälan av diskriminering och en bas för kunskap om vilken diskriminering som människor i Sverige upplever. I och med att nyhetsbrevet inkluderar föreningen och Anmälningstjänsten finns möjlighet till naturlig fortsättning av denna utgivning.

En förtroendemässig och till viss del även ekonomisk bas byggs upp genom försäljning av utbildningar om diskrimineringsrätt och bristande tillgänglighet. Med Arvsfondens handläggare har diskuterats försäljning av handboken till tryckpriset – i första hand för personer utanför projektets målgrupper. Kontakt har också tagits med flera bokförlag om utgivning av en omskrivning av det befintliga materialet.

Behovet av stöd, rådgivning och även rättshjälp till enskilda är enormt. Projektet kommer i kontakt med människor som har upplevt diskriminering, men inte kan driva sina fall eftersom det inte finns resurser till utredning och juridiskt ombud. Att driva fall på egen hand mot mäktiga motparter (som det nästan alltid är när det gäller diskriminering) är i dagens Sverige ekonomiskt riskfyllt. Att fall drivs är viktigt både för den enskildes upprättelse, men också för att en samhällsförändrande rättspraxis ska formas.

Domstolsdomar får i regel genomslag i media och påverkar därmed opinion, myndigheter och företag. Här behövs alltså fortsatta insatser som täcker upp där samhällets rättsskydd inte räcker. ILI hoppas kunna bidra, om än i liten skala.

Dialog förs kring utveckling av rådgivning med ILI:s projekt Disabled Refugees Welcome som bygger upp alltmer kunskap kring nyanländas situation. Behovet av utbildning är också stort. Kontakter kommer att tas med Advokatsamfundet och SKL om detta. Det finns också behov av analys av rättsutvecklingen, till exempel frågan hur FN-konventionen ska tolkas konformt med svensk rätt och vad detta i praktiken innebär – inte minst i ljuset av FN-kommitténs Allmänna kommentarer. Dialog förs om detta med bland annat Raoul Wallenberg-institutet, Stockholms universitet och internationellt med ILI:s nystartade nätverk Disability Rights Defenders Network (internationellt). Ett samtalspartner för framtida samarbeten har även varit projektet Från snack till verkstad och därmed Funktionsrätt Sverige.

Tillsammans med universitetet förs samtal om inslag på specialkursen Equality Law och om att involvera studenter och ge dem möjligheter till träning och utveckling inom ramen för en så kallad law clinic. Bland annat har Civil Rights Defenders goda erfarenheter av detta arbetssätt.

14. Samarbeten

Vilka roller kommer era samlarbeitsorganisationer att ha under det kommande året?

För varje samlarbeitsorganisation ska ni ange namn, adress (gata/box, postnummer och ort), kontaktperson och dennes kontaktuppgifter (e-post och telefon). Ange även om samlarbetena är överenskomna eller planerade.

Skriv här

Överenskomna samlarbeten

Nära samlarbete sker med projektet Från snack till verkstad. Projektens både produktioner länkar till varandra.

De medsökande organisationerna hjälper till att sprida kunskapen om våra utbildningar i sina nätverk och samlarbeten. De är:

- STIL - Storforsplan 36, 10 tr 123 47 Farsta – Kontakt: Katarina.Bergwall@stil.se 08-506 221 64
- Personskadeförbundet RTP - Box 1386, 172 27 Sundbyberg – Kontakt: marina.carlsson@rtp.se 08-629 27 92
- DHR - Box 43, 123 21 Farsta – Kontakt: ken.gammelgard@dhr.se 08-685 80 30,
- Funktionsrätt Sverige – Box 1386, 172 27 Sundbyberg – Kontakt: mia.ahlgren@funktionsratt.se 070-268 52 22
- Apply Human Rights – Stora Nygatan 26, 103 11 Stockholm Kontakt: stellan.garde@applyhumanrights.com 070 699 40 49

Föreningen Med lagen som verktyg har 11 organisationer som stödmedlemmar. Projektet samlarbetar med följande av dem:

- Autism- och Aspergerförbundet - Bellmansgatan 30, 11847 STOCKHOLM Kontakt: maria.sivall@autism.se 08 420 030 54
- RFSL - Box 350, 101 26 Stockholm Kontakt: kristina.ullgren@rfsl.se 073-523 69 54
- Synskadades Riksförbund – Sandsborgsvägen 52, 122 88 Enskede Kontakt: leif.jeppsson@srf.nu 08 - 39 92 48

Bland övriga funktionshinderorganisationer för vi samtal om strategisk processföring med:

- Hörselskadades riksförbund (HRF) - Box 6605, 113 84 Stockholm Kontakt: andreas.stjarnstrom@hrf.se 08-457 55 00

Bland Sveriges anti-diskrimineringsbyråer har vi erfarenhetsutbyte med framför allt:

- Malmö mot diskriminering - Carl Gustafs väg 42, 214 21 Malmö Kontakt: johanna.ingemarsson@malmomotdiskriminering.se 040-636 51 40

En kontinuerlig dialog förs med Myndigheten för delaktighet:

MFD – Box 1210, 172 24 Sundbyberg – Kontakt: malin.ekman-alden@mfd.se 08-600 84 00

Samarbete har påbörjats med:

- Raoul Wallenberg-Institutet – Box 1155, 221 05 Lund, Kontakt: Anna.bruce@rwi.lu.se 046-222 12 00
- LO-TCO Rättsskydd – Box 1155, 111 81 Stockholm Kontakt: Kerstin.Burman@fackjuridik.com 08-676 63 00
- Civil Rights Defenders Sergels torg 12:12, 111 57 Stockholm, Kontakt: annika.j.akerberg@civilrightsdefenders.org 08 545 277 30

Planerade:

- Sveriges advokatsamfund - Box 27321, 102 54 Stockholm 08-459 03 00
- Sveriges kommuner och landsting - 118 82 Stockholm 08-452 70 00
- Advokatfirma DLA Piper Sweden KB - Box 7315, 103 90 Stockholm 08-701 78 00

15. Disponering av kvarvarande medel kommande projektår

Om ni önskar använda eventuella kvarvarande medel från det senaste projektåret under kommande projektår, redogör ni för det i dokumentet *Årsrapport ekonomi*.

Beskriv översiktligt och motivera hur ni vill använda de kvarvarande medlen (aktiviteter, med mera).

Skriv här

Med hänvisning till den tidigare beskrivna tids- och aktivitetsplanen för år 3 specificeras här hur vi önskar använda kvarvarande medel:

Information: Layout och tryckning av en bok ingick inte i urspungsansökan, men har blivit alltmer påkallat. Då medel finns i informationsbudgeten ser vi detta som ett viktigt sätt att sprida kompetensen – till grupper som föredrar tryckt material.

Skribentarvoden: För att få en dynamisk hemsida och större spridning har det visat sig nödvändigt att bjuda in gästskribenter som författare till artiklar och analyser. Vissa gör detta volontärt medan andra förväntar lönearvodering. Medel för detta avsätts för år 3.

Översättning: Få i Sverige arbetar utifrån synsättet strategisk processföring och det har visat sig nödvändigt att föra internationell dialog och därmed översätta texter till engelska. Medel som återstår vill vi gärna använda till detta.

Resor: Kvarvarande medel för resor från år 2 vill vi gärna använda för resor för att hålla föreläsningar och utbildningar under år 3.

UNDERTECKNANDE

Denna årsrapport undertecknas av personer med behörighet att företräda sökanden

Genom att underteckna intygas att lämnade uppgifter är riktiga samt försäkras att projektstödet kommer att användas enligt de uppgifter som lämnats.

Vi bekräftar att vi har läst och godtagit *Generella villkor för projektstöd ur Allmänna arvsfonden*.

Vi bekräftar att verksamheten i vår organisation samt i det planerade projektet inte strider mot Arvsfondens krav på demokratiska värderingar.

Ort och datum

Ort och datum **FARSA 2018-03-27**

Namnteckning

Namnteckning

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Telefon och e-post

Telefon och e-post

ADOLF RÄTZKA
ADOLF.RATZKA@INDEPENDENTLIVING.ORG

LINDA ROBERTSON
08-506 22179
linda@independentliving.org

Följande dokument ska skickas in tillsammans med årsrapporten: (Klicka i respektive ruta för att markera)	
☒	Årsrapport ekonomi (Exceldokument som laddas ned från www.arvsfonden.se)
☒	Eventuella bilagor (pressklipp, material, osv.)
	Om förändringar skett sedan er senaste ansökan, eller om över två år gått sedan handlingarna senast inlämnades, skickas även vidimerade kopior av:
☒	Styrelseprotokoll och årsmötesprotokoll som visar styrelsens sammansättning och styrker undertecknarnas behörighet att företräda organisationen. Protokollen ska vara justerade.
☒	Organisationens stadgar (för offentlig huvudman: arbetsordning eller delegationsordning)
☒	Organisationens senaste årsredovisning (verksamhetsberättelse och ekonomisk berättelse)
☒	Komplettera med följande dokument senast en månad efter att ni skickat in årsrapporten:
☒	Revisors Granskningsrapport (laddas ned från www.arvsfonden.se)

Vidimering och behörighet

Vidimering betyder att någon som sett både originalhandlingen och kopian ska intyga att de stämmer överens. Det sker enklast genom att skriva "vidimeras" samt namn, namnteckning och kontaktuppgifter till den som intygar. För mer information om vidimering och behörighet, se anvisningar på www.arvsfonden.se

Årsrapporten med bilagor skickas in med post till:

Kammarkollegiet

Arvsfondsdelegationsenheten

Box 2218

103 15 Stockholm

Maila även den ifyllda årsrapporten med projektplan (Word) och årsrapport ekonomi (Excel) till er handläggare vid Arvsfonden.